

Beskrivning av Åsviksslingan

När du lämnat bilen på första parkeringen utmed vägen till Torrö, går du tillbaka på vägen 200 meter och tar till höger in i betesmarken. Efter ytterligare 400 meter passerar du platsen för "gamla" Nässveden:

Boningshuset har enl. 1836 års karta legat ca 50 m. sydost om källaren (som man ser rester av utanför hagen till vänster). Stensatt källa mitt emellan. Omnämns i kyrkböckerna 1671, då torparen Erik bor här. Skall ha flyttats ca. 700 m. längre norr ut till Långstaudden omkring 1780 av den siste torparen här, Måns Pärsson. Detta kan dock ev. ifrågasättas, eftersom huset alltså enl. 1836 års karta fortfarande finns kvar. Dessutom finns inte "nya" Nässveden på denna karta, vilket det borde om kartan är korrekt.

Efter ytterligare 600 meter passerar du ut ur betesmarken och når strax platsen för "nya" Nässveden. Första torparen (Måns Pärsson) 1780. Den 100 000-delskarta som utgavs 1836 (rekognoserad 1834) redovisar dock inte Nässveden. Däremot finns "gamla" Nässveden fortfarande på sin plats, vilket - om kartan stämmer - motsäger uppgifterna om torpets flyttning hit kring 1780. Sjökartan i skala 1: 20 000 från 1838-40 visar inte heller Nässveden. Förutom torpstugan, som var av ryggåstyp, fanns en stuga till, som fungerade som undantagsstuga och litet snickeri.

Denna undantagsstuga uppfördes av torparen Fredrik Johansson någon gång mellan 1865-89. Ladugården var liten. Svinhus, fårhus, jordkällare samt några mindre uthus fanns på platsen, men nästan allt revs efter torpets nedläggning 1937, förutom undantagsstugan. Den såldes som bränsle till Hamnö. Fårhuset lät man stå kvar att ruttna ned. Siste torparen var Gustav Nilsson med familj. Då de flyttade 1937 hade torpet brukats i samma släkt sedan 1856. Några hundra meter i sydostlig riktning hittar man ett par gamla kolbottnar, och intill den branta bergväggen i närheten av dessa finns en gammal eldstad. Detta kan ev. vara den plats där den förste torparen på Nässveden utövade sin omtalade hembränning efter det stränga hembränningsförbudet som infördes i landet 1775. (Platsen passerar du senare).

Nu är du strax ute på Långstaudden, där det finns sopmaja, dass och grillplats och något hundratal meter senare når du vindskyddet. Nu börjar du se ut emot öppet hav. Se upp på klipporna i fortsättningen – mossan kan vara väldigt hal!

Efter någon kilometer passerar du Måns Pärssons troliga hembränningsplats vid den stora bergväggen, men före det passerar du några gamla igenväxta åkrar. Kan du se spåren? Ett tips: Svaga rester av diken. Här är det minst 100 år sedan man brukade åkrarna.

När du traskat ytterligare 400 meter når du fram till Munkhamn. Munkhamn är en liten vik som enligt traditionen var en plats som man ankrade upp i för nattvila när man med fraktfartyg av typen *kogg* färdades mellan Danmark och Estland på 1200-talet och framåt. Det sägs att en kogg en sen höstkväll lade till här. När man sedan vaknade dagen därpå var fartyget fast i den is som bildats under natten och den

släppte inte, utan det fortsatte vara kallt och man blev tvungen att övervintra här i väntan på våren. I den södra delen av viken ser ett tränat öga rester av vad som tolkas som en stensatt strandskoning och här har även funnits något stolphål. Tyvärr har sentida besökare förstört hålet, som inte längre går att finna.

Efter cirka 300 meter, när du är uppe på de högsta bergen, kan du se husen ute på Hamnö. De är de enda hus du ser idag – här är verkligen inte tätbefolkat – med andra ord; ett paradiset för den som gillar skärgårdsmiljö i självvald ensamhet.

Efter ytterligare cirka 400 meter börjar du nå Markens udde, där det är öppet hav att njuta av. Men strax före inne bland snåren till höger finns resterna av en liten stuga med samma namn: Stugan Markens udde var troligen uppförd 1787 av Per Persson. Uppgifter om torpet upphör omkr. 1810, då det bebos av Kristina Botvidsdotter, blinde drängen Carl Svensson, torparen Anders Olofsson samt hans hustru Cjerstin Johansdotter. På sjökartan från 1838-40 finns inte stugan med, men 1845 finns åter uppgifter i kyrkböckerna om en "backstuga vid Kråkvikenäs", som troligen är detta torp. I så fall var den sist boende här änkan Anna Lisa Eriksdotter Spångberg. Hon avled 1864.

Fundera en stund över hur det kunde ha varit att bo här! Elektricitet fanns naturligtvis inte och fotogenlampan var inte uppfunnen ännu. Järnspisar var visserligen uppfunna, men hit ut hade man helt säkert inte få någon sådan, utan här gällde att laga maten över öppen eld. Man kan även fundera på vad man åt? Troligen väldigt mycket fisk. Ytor för att odla på fanns bara i liten omfattning – kanske inte mer än 25 kvm.

När du njutit färdigt av utsikten från Markens Udde följer du leden utmed viken och kommer sedan åter in på Torrövägen. När du når vägen tar du till höger och efter 1,2 km. är du tillbaka vid bilen. Troligen lite trött, men full av nya intryck och frisk luft och med trumhinnor som fått vila i flera timmar.

Text: Hannes Carlsson, Valdemarsviks kommun